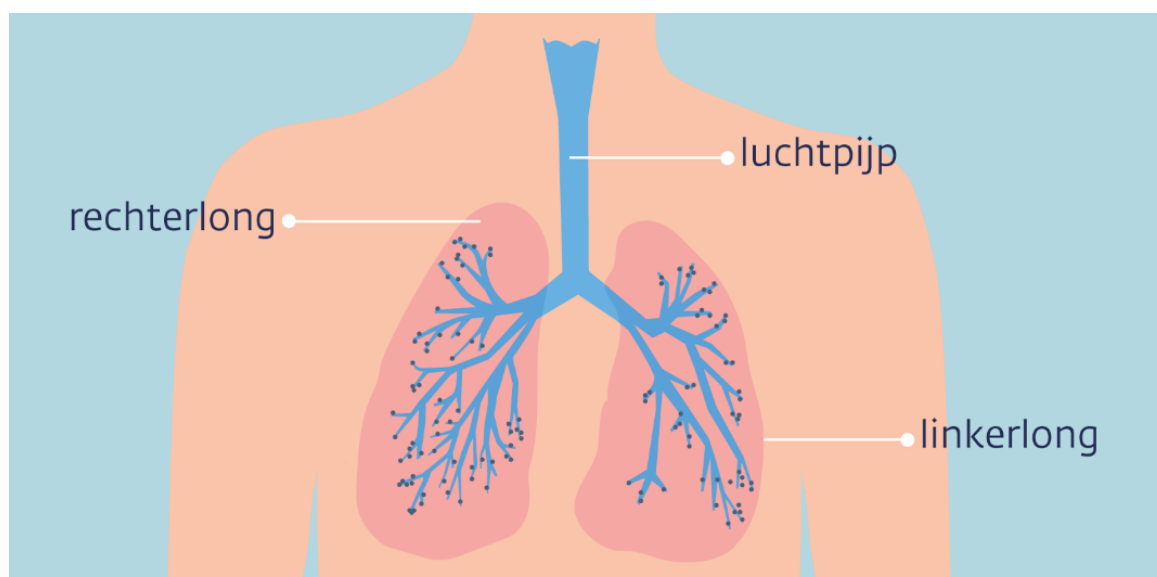

Stereotactische bestraling van de long

U komt naar de afdeling Radiotherapie omdat er bij u (mogelijk) longkanker of een vorm van kanker in de long is vastgesteld. Bestraling is een onderdeel van uw behandeling. Stereotactische radiotherapie is een moderne bestralingstechniek waarbij er heel precies, vanuit veel richtingen, wordt bestraald. In deze folder krijgt u meer informatie over deze bestraling.

Wat is het doel van bestralen?

De radiotherapie heeft als doel de tumor weg te krijgen.

Welk gebied wordt bestraald?

Het gebied dat bestraald wordt noemen we het doelgebied. Het doelgebied hangt af van de plaats van de tumor. Alleen het deel van de long waar de tumor zit wordt bestraald.

Wat zijn de voorbereidingen op de bestraling?

CT-scan

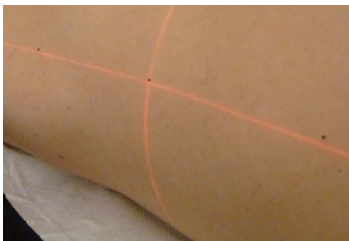
Als voorbereiding op de bestraling wordt een CT-scan gemaakt. Met de CT-scan bepaalt uw zorgverlener het te bestralen gebied en zal het bestralingsplan gemaakt worden.

De CT-scan wordt gemaakt in bestralingshouding. Dit is dezelfde houding als waarin u later bestraald wordt. U ligt op uw rug met de armen boven uw hoofd in armsteunen. We houden tijdens de CT-scan rekening met uw ademhaling. Om dit te registreren wordt er een blokje op uw buik geplaatst. Hierdoor kunnen we zien of en hoe de tumor beweegt tijdens de ademhaling.

CT-scanner (bron: Amsterdam UMC)

De radiotherapeutisch laborant zal ook een aantal tatoeage-puntjes op uw lichaam aanbrengen. Deze puntjes zijn nodig om u later op het bestralingsstoestel in de juiste houding te kunnen leggen.

Tatoeage-puntjes (Bron: Amsterdam UMC)

Hoe gaat de bestraling?

Het bestralingsstoestel richt een bundel röntgenstralen met hoge energie van verschillende kanten op het gebied dat bestraald moet worden.

Het aantal bestralingen ligt meestal tussen de 1 en 8 keer. Uw zorgverlener vertelt u hoeveel bestralingen u krijgt.

De bestralingen vinden plaats op werkdagen, maximaal 3 keer per week. Radiotherapeutisch laboranten voeren de bestralingen uit.

Nadat u zich bij de balie heeft gemeld, kunt u in de wachtkamer gaan zitten. Als u aan de beurt bent, vragen wij u plaats te nemen in een kleedkamertje. Daar ontbloot u uw bovenlichaam. Wij raden u aan een T-shirt, vest of doek mee te nemen. Deze kunt u omslaan als u naar de bestralingsruimte loopt.

Tijdens de bestraling ligt u op het bestralingstoestel met uw armen in de armsteunen. De radiotherapeutisch laboranten leggen u in dezelfde houding als tijdens de CT-scan neer. Zij gebruiken daar de tatoeagepuntjes voor. Als eerste wordt er een controle scan gemaakt. Het bestralingsapparaat zal om u heen draaien. De radiotherapeutisch laboranten beoordelen de scan en verplaatsen zo nodig de tafel waarop u ligt. Als u goed ligt, wordt er met de bestraling gestart. Van de bestraling zelf voelt u niets.

In totaal duurt de behandeling meestal 20-45 minuten, waarvan de bestraling zelf tussen de 5 en 10 minuten duurt.

Tijdens de bestralingsperiode zult u afspraken met uw zorgverlener hebben om te kijken of er bijwerkingen zijn en eventuele vragen te bespreken. Deze afspraken komen op de afsprakenlijst te staan en zijn aansluitend aan de bestralingsafpraak.

Bestralingstoestellen (Bron: Amsterdam UMC)

Welke bijwerkingen zijn er?

Bijwerkingen die tijdens, en kort na de bestraling optreden (acute bijwerkingen):

Vermoeidheid

Vermoeidheid kan voorkomen tijdens en na de behandeling. Het bestralen zelf kost energie, maar ook het heen en weer reizen naar de afdeling Radiotherapie. Ook de diagnose met bijbehorende spanningen levert vermoeidheid op. Voldoende beweging kan helpen klachten van vermoeidheid te verminderen.

Hoestklachten

Door de bestraling kunt u hoestklachten krijgen. Vaak is dit een droge hoest. Als het nodig is, kan uw zorgverlener medicijnen voorschrijven tegen het hoesten.

Huidirritatie

Als het doelgebied dicht bij uw huid ligt, kan door de bestraling de huid op de rug soms geïrriteerd raken. U kunt ook jeuk en een branderig gevoel krijgen. U kunt dagelijks bij de doktersassistente terecht voor advies bij de verzorging van de huid. Enkele weken na de laatste bestraling herstelt de huid zich weer.

Bijwerkingen die later kunnen optreden.

De bestraling kan ook bijwerkingen geven die pas maanden tot jaren later tot uiting komen.

Kortademigheid en/of hoesten

Enkele weken tot maanden na de bestralingsbehandeling kan er een ontsteking in de long ontstaan. Hierdoor kunt u klachten krijgen zoals een prikkelhoest. Dit is hoesten zonder dat u slijm opgeeft. Soms kunt u hierbij ook kortademig zijn. Neemt u in dat geval contact op met uw zorgverlener van de afdeling Radiotherapie of uw longarts.

Pijnlijke rib

Als het doelgebied tegen 1 of meerdere ribben aanligt, kunt u een beurs gevoel krijgen in de rib of ribben op die plek. Als u er veel last van heeft, is het vaak goed te behandelen met pijnstilling. Soms ontstaat een kleine breuk in een rib door de bestraling. Dit kan pijnklachten geven, meestal geneest de breuk spontaan.

Wat gebeurt er na de radiotherapie?

Controleafspraken

Enkele weken na de laatste bestraling heeft u een controleafspraak op de afdeling Radiotherapie. Dit kan telefonisch zijn of een fysieke afspraak. Afhankelijk van de persoonlijke situatie kan dit afwijken. Deze afspraak is bedoeld om te controleren of de acute bijwerkingen zijn genezen en om eventuele vragen te beantwoorden.

U blijft onder controle bij de zorgverlener die u heeft verwezen naar de afdeling Radiotherapie. Afhankelijk van uw situatie zal enkele maanden na de bestralingen een controlescan gemaakt worden. U hoeft niet onder controle te blijven op de afdeling radiotherapie. Mocht u in de toekomst nog vragen hebben over uw bestralingsbehandeling, dan bent u welkom om een afspraak te maken.

Heeft u nog vragen?

Vragen over uw behandeling kunt u altijd stellen aan uw zorgverlener.

Wilt u meer informatie?

Meer informatie vindt u op de volgende websites:

- www.kanker.nl/bibliotheek/longkanker/wat-is/2226-longkanker
- www.ipso.nl Bij de IPSO-inloophuizen kan iedereen die met kanker is geconfronteerd terecht voor een luisterend oor, lotgenotencontact en activiteiten
- www.longkankernederland.nl